

Příloha:

Připomínky Zaměstnavatelského svazu důlního a naftového průmyslu k návrhu vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu

A. Obecně

Nesouhlasíme s postupem předkladatele, aby byl tak zásadní a významný strategický materiál, který bude zcela určující pro další vývoj úrovně české energetiky v příštích dvaceti letech, předmětem mezirezortního připomínkového řízení ve zkrácené lhůtě 10 pracovních dnů kolidující s vánočním obdobím. Ve lhůtě stanovené předkladatelem návrhu pro účely vnějšího připomínkového řízení a veřejné konzultace nelze věcně zpracovat relevantní připomínky odpovídající významu a širokému dopadu předkládaného materiálu. Žádáme o jazykovou korekturu. Žádáme, aby byl materiál před jeho předložením vládě ČR projednán v Radě vlády pro energetickou a surovinovou strategii.

Tato připomínka je zásadní

Předkládací zpráva neuvádí, nakolik je předkládaný materiál v souladu s již schválenými vládními dokumenty v oblasti energetiky a klimatu. Vzhledem k obsáhlosti materiálu postrádáme manažerské shrnutí, které by obsahovalo stěžejní závěry k jednotlivým kapitolám.

Tato připomínka je zásadní.

Kromě obecných odkazů na Státní energetickou koncepci návrh plánu nepřihlíží k významu jaderné energetiky v ČR při zajištění její energetické bezpečnosti a snižování emisí uhlíku. Zcela opomíjí nutný rozvoj jaderné energetiky a politiky jeho prosazení. Je tomu tak proto, že o jaderné energetice nebylo dosud rozhodnuto? Mají-li být uhelné zdroje postupně nahrazovány novými, především nefosilními zdroji energií, včetně jaderných bloků, jsou predikce budoucího vývoje emisí v oblasti energetiky nereálné.

Požadujeme, aby bylo materiálu přihlédnuto ke klíčové roli jaderné energetiky v energetice České republiky.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

Česká republika by při přípravě vnitrostátního plánu měla zohlednit nejen své cíle a cíle Evropské unie v oblasti energie a klimatu, ale musí také zohlednit zájmy zákazníků/spotřebitelů/občanů

na minimalizaci dopadů Vnitrostátního plánu na ceny energií pro zákazníky v České republice.

Tento postup však není možný, pokud není zpracována elementární ekonomická rozvaha pro veškeré typy obnovitelných zdrojů. Z tohoto důvodu požadujeme doplnění nákladů na dodatečnou jednotku obnovitelné energie pro jednotlivé druhy OZE v sektorech dopravy, tepla a elektroenergetiky. Druhým vstupem by měl být reálný technický potenciál jednotlivých druhů OZE. Z analýzy těchto dvou vstupů by měl pro Českou republiku vyplynout nákladově efektivní způsob dosažení klimatických cílů. Podkapitola „Globální energetické trendy“ pak popisuje dramatickou transformaci sektoru elektroenergetiky, z

tohoto důvodu je pro výše popsané analýzy nezbytné uvádět aktuální (resp. v některých případech předpokládané budoucí) ceny jednotlivých technologií.

Jsmeme si vědomi skutečností, že v kapitole „5.3 Přehled investičních potřeb“ je uvedeno, že přehled investičních potřeb bude doplněn ve finální verzi materiálu. Tento přístup považujeme za velmi nešťastný, neboť budou vyčísleny pouze finální náklady na zvolené řešení, které však může, ale zdaleka také nemusí být nákladově/společensky efektivní/optimální.

Bez výše provedené elementární analýzy vstupů se pak prakticky nelze vyjádřit např. k předkládaným trajektoriím a způsobu dosažení daných cílů.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

1. Obecná připomínka k materiálu jako celku (zejména k části dimenze "Energetická účinnost")

Připomínka:

Obdobná analýza jako v případě obnovitelných zdrojů by měla být zpracována i v případě opatření týkajících se dimenze energetické účinnosti, kde jsou celkové náklady očekávány podle MPO v úrovni 400 – 600 mld. Kč. V materiálu je uvedeno, že „Výběr schématu a způsob jeho implementace bude dále diskutován v rámci pracovní skupiny Koordinačního výboru ministryně průmyslu a obchodu pro naplňování NAP EE“. Při jeho zpracování proto důrazně doporučujeme, aby byla provedena obdobná ekonomická rozvaha, jako výše popsána. Současně doporučujeme, aby se při přípravě tohoto NAP EE doplnila a zohlednila best practice úspěšných zemí zejména pak v oblastech vykazování (tj. např. Slovinsko, Rakousko, Irsko, UK, Francie). Obecně jak pak obtížné se k dimenzi „energetické účinnosti“ blíže vyjádřit, neboť vstupy budou teprve zpracovány.

Bez výše provedené elementární analýzy vstupů se pak prakticky nelze vyjádřit např. k předkládaným trajektoriím a způsobu dosažení daných cílů.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

2. Obecné připomínky k materiálu jako celku (zejména k části dimenze "Dekarbonizace") – zpoplatnění emisí mimo systém EU ETS

Připomínka:

V návrhu Vnitrostátního plánu zcela postrádáme rozpracování konceptu tzv. „zpoplatnění emisí“

pro sektory mimo EU ETS. Kdy je mimo jiné v předkládaném materiálu uvedeno, že „Ověřené emise ze stacionárních zdrojů zahrnutých do systému EU ETS se mezi roky 2005 a 2016 snížily o 18,11 %. Emise v odvětvích mimo systém EU ETS vykazují ve stejném časovém období spíše kolísavý trend.“. Jeví se proto jako nanejvýš vhodné rozšířit, nebo alespoň posoudit spektrum nástrojů v rámci dimenze „dekarbonizace“, kdy např. zavedení zpoplatnění emisí mimo sektor EU ETS by bylo efektivním nástrojem i pro dosažení ostatních cílů, neboť by vedlo k poklesu spotřeby (dimenze „Energetická účinnost“) a k růstu podílu OZE na konečné spotřebě (pokles spotřeby a finanční motivace spotřebitele ke změně PEZ směrem k nízkouhlíkovým zdrojům). Dále by existoval další tržní nástroj financování dosažení stanovených cílů.

Požadujeme do materiálu rozpracovat koncept tzv. „zpoplatnění emisí“ pro sektory mimo EU ETS.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

B. Konkrétní připomínky k předkládanému materiálu

1. Vložení nové kapitoly „Manažerské shrnutí“

Připomínka:

Doporučujeme do dokumentu na jeho začátek doplnit kapitolu „Manažerské shrnutí“ s výčtem, nejvýznamnějších závěrů v rozsahu cca do 2 stran.

2. Kapitola 1.1 „Shrnutí“

Připomínka:

Doporučujeme doplnit popis a mapy přírodních podmínek a zdrojů (geomorfologie, hydrologie, půdy, vegetace, klima, potenciál slunce a větru a limity jeho využitelnosti).

3. Kapitola 2.1 „Dimenze „Dekarbonizace““

Připomínka:

V této kapitole, v návaznosti na obecnou připomínku výše, kompletně chybí podkapitola jaderná energetika, která je zásadní a v ČR nejdůležitější přispěvatel k boji proti skleníkovým plynům.

Požadujeme ji doplnit.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

4. Kapitola 2.1.1 „Emise skleníkových plynů a jejich pohlcování“ (tabulky 16 a 17 na straně 26)

Připomínka:

Připomínka k uvedeným hodnotám navazuje na výše uvedenou připomínku k absenci ekonomické rozvahy pro veškeré typy obnovitelných zdrojů. Z tabulek 16 a 17 vyplývá, že tempo růstu podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů bude jen lehce překračovat růst spotřeby elektřiny.

Od roku 2020 do roku 2030 vzroste podíl OZE na spotřebě pouze o 0,2 % resp. oproti roku 2016 o 0,6 %. Evropská komise, podle našeho vnímání, naopak očekává významný nárůst elektřiny z OZE do roku 2030

(podle impact assesmentu až na 55 %). Potřeba náhrady zdrojů OZE po roce 2028/2029 je relevantní a problematický bod, který by měl být řešen stávající novelou zákona, ale z pohledu přípravy Vnitrostátního plánu může sloužit pouze jako podpůrný argument (i protože mezi roky 2020 a 2028 vzroste podíl OZE také pouze o 0,2 %). Naopak podíl v OZE dopravě vzroste z 6,4 % (2016) na 14 %, a to přestože toto opatření je ekonomicky velmi nákladné. Přičemž směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů umožňuje snížit podíl biopaliv 1. generace (vyrobeny

z potravinářských a krmných plodin) a realizovat celkový podíl OZE v hrubé konečné spotřebě prostřednictvím jiného nástroje.

Z uvedených důvodů navrhujeme využít ustanovení článku 25 a 26 směrnice a snížit podíl OZE

v dopravě a navýšit podíl OZE ve spotřebě elektřiny.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

5. Kapitola 2.1.1 „Emise skleníkových plynů a jejich pohlcování“ (tabulka 18 na straně 27)

Připomínka:

Obdobně jako ve výše uvedených připomínkách, vzhledem k absenci ekonomického zhodnocení nelze určit, jakým způsobem byly stanoveny hodnoty očekávaného rozvoje OZE v sektoru výroby elektřiny. Není ani proto možné posoudit, zdali jsou navrhované trajektorie optimální či nikoliv. Vzhledem ke klimatickým podmínkám ČR a dostupnosti PEZ a ceně jednotlivých technologií OZE se jeví jako vhodný nástroj dosažení cílů v oblasti energie a klimatu rozvoj fotovoltaických elektráren (viz aktuální vývoj výše podpory FVE vzešlých primárně z aukcí v okolních zemích). Přesto je však např. v tabulce č. 18 předpokládán nárůst výroby z FVE mezi lety 2020 a 2030 pouze o cca 18 %. Státní energetická koncepce v optimalizovaném scénáři pak ve stejném období předpokládá nárůst o 48 % (a to od roku aktualizace SEK došlo k dalšímu dramatickému poklesu ceny této technologie).

Z výše uvedených důvodů požadujeme jednoznačné doplnění zdůvodnění hodnot uvedených v tabulce 18. Lze důvodně očekávat, že podobný komentář vznesl i EK při projednávání tohoto plánu.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

6. Kapitola 2.1.1 „Emise skleníkových plynů a jejich pohlcování“ (tabulky 18-20 na straně 27 a 28)

Připomínka:

Pro připomínkování a projednání dekarbonizace považujeme za důležité směrné nárůsty jednotlivých typů OZE v jednotlivých sektorech (tabulky 18-20). Zde ale chybí zpracování tzv. „CO₂ abatement curve“ tj. seřazení OZE podle nákladovosti a potenciálu tak, aby mix OZE byl co nejefektivnější.

Z výše uvedených důvodů požadujeme k tabulkám 18-20 doplnění zpracování tzv. „CO₂ abatement curve“ tj. seřazení OZE podle nákladovosti a potenciálu.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

Současně ještě doporučujeme vyjasnit, kdy jde v rámci tabulek 18-20 versus tabulka 16 o výkon,

a kdy o spotřebu nebo výrobu a sjednotit jednotky a zkontrolovat správnost konverze TJ/m(k?)toe.

7. Kapitola 2.1.1 „Emise skleníkových plynů a jejich pohlcování“ (analýza nabídky biomasy na stránkách 30 - 37)

Připomínka:

V této části je zpracován poměrně detailní rozbor týkající se nabídky biomasy. Nicméně závěry k tomuto rozboru na straně 37 jsou více či méně značně neurčitě. Minimálně do té míry,

že je potenciální investoři a provozovatelé, především zdrojů na výrobu tepla, těžko mohou využít

při svém dlouhodobém rozhodování o zdroji paliv. To v konečném důsledku může vést k nevyužití dostupného potenciálu biomasy pro rozvoj výroby energie z OZE.

Současně považujeme za důležité deklarovat, že potenciál biomasy k využití pro OZE v sektoru vytápění nebude omežován směrnými nárůsty, pakliže se vlivem kalamitních těžeb

apod. projeví jeho energetické využívání jako smysluplné bez enormního tlaku na zelený bonus.

Jak uvádějí sami autoři materiálu v poslední větě v části „Závěry“ na straně 37, situace kolem lesní biomasy se bude dále dynamicky vyvíjet a aktualizace této části dokumentu bude vhodná při nejbližší příležitosti aktualizovat. Proto požadujeme (nejpozději do finální verze plánu) aktualizaci dostupnosti biomasy pro její energetické využití (včetně podrobnější analýzy) s jasnými závěry jejího potenciálu, podle kterých budou případní investoři a provozovatelé schopni rozhodovat o biomase jako zdroji paliv.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

8. Kapitola 2.3.1.2 „Elektroenergetika“

Připomínka:

V této kapitole, v návaznosti na obecnou připomínku výše, požadujeme doplnit do druhé odrážky „rozvoj jaderné energetiky“.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

9. Kapitola 2.4.3.2 „Plynárenství“

Připomínka:

Zde jsou v kapitole o plynárenství (na stránkách 53-55, ale především na stránce 55) zmatečně uváděny pasáže k elektroenergetice. Doporučujeme v této části dokument uskupit podle energií a nazvat podle témat.

10. Kapitola 2.4.3.2 „Plynárenství“ (výrobní přiměřenost přenosové soustavy LOLE strana 55)

Připomínka:

Přestože plán je zpracováván v souladu s nařízením primárně pro období 2020-2030, tak považujeme za vhodné provést hodnocení výrobní přiměřenosti pomocí LOLE atd. i za horizont r.2030 (kritické období bude patrně kolem roku 2035, v souvislosti s ukončením provozu elektráren Pruněfov a Tušimice v důsledku vyuhlení lomu DNT).

11. Kapitola 3.1 „Dimenze snižování uhlíku“

Připomínka:

V této kapitole, v návaznosti na obecnou připomínku výše, kompletně chybí podkapitola jaderná energetika, která je zásadní a v ČR nejdůležitější přispěvatel k boji proti skleníkovým plynům.

Požadujeme ji doplnit.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

12. Kapitola 3.1.1 „Emise skleníkových plynů a jejich pohlcování“

Připomínka:

V této kapitole vůbec není analyzován sektor energetiky a nejsou zde popsány politiky snižování emisí skleníkových plynů v tomto sektoru. Současně zde není ani slovo o roli jaderné energetiky a není zmíněn Národní akční plán rozvoje JE.

Požadujeme ji doplnit.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

13. Kapitola 3.1.1.1 „Sektor dopravy“

Připomínka:

Doporučujeme doplnit druhý odstavec v této kapitole na straně 61 o tabulku s historií a plánem elektrizace železnice, a vyčíslit záměr přechodu nákladní dopravy ze silnice na železnici.

14. Kapitola 3.1.2.2 „Politiky pro zajištění cíle v oblasti obnovitelných zdrojů do roku 2030“ (část Podpora elektřiny z OZE na straně 69)

Připomínka:

V návrhu Vnitrostátního plánu se předpokládá, že nebude uplatněna provozní podpora pro FVE

viz „Rozsah podpory bude určen pouze pro nepalivové zdroje (kromě FVE) a skládkový nebo kalový plyn. Palivové zdroje z důvodu zajišťování cíle OZE v sektoru vytápění a chlazení byly přeměřovány

do podpory tepla“ nepřímo pak lze dovozovat, že podpora FVE bude zajištěna investiční dotací.

Tento přístup je v kontextu rozvoje OZE v EU a v kontextu vývoje ceny technologií bez dalšího zdůvodnění velmi nestandardní až matoucí a neplní ani požadavek na technologickou neutralitu.

Z tohoto důvodu obdobně jako ve výše uvedených bodech požadujeme nejprve zpracovat ekonomické rozvahu všech zdrojů OZE a až poté zvolit ekonomicky efektivní cestu k dosažení definovaných cílů, a to vždy při důsledném zachování technologické neutrality.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

15. Kapitola 3.1.2.2 „Politiky pro zajištění cíle v oblasti obnovitelných zdrojů do roku 2030“

Připomínka:

Na straně 71 v rámci bodu 3 je uvedeno, že: „Pro zajištění cíle OZE v sektoru dopravy a podcíle

v tomto sektoru pro pokročilá biopaliva je nezbytné zavést novou podporu, kterou bude iniciována výroba tzv. „pokročilého“ biometanu a jeho dodávka do sektoru dopravy. Forma podpory bude stanovena jako roční zelený bonus a doba podpory bude stanovena po dobu životnosti (20 let). Financování provozní podpory se navrhuje ze státního rozpočtu, resp. především z uspořené finanční prostředků na podporu elektřiny z OZE pro výrobu elektřiny z bioplynu, které budou převedeny na výrobu biometanu“. S uvedeným přístupem zásadně nesouhlasíme, způsob podpory biometanu by měl být analogický, jako u všech ostatních OZE. Cíl pro „pokročilý“ biometan je stanoven na konečné spotřebě OZE v dopravě, náklady na financování této podpory by tedy měl platit stát z výnosů z prodeje záruk původu za „pokročilý“ biometan distributorům a prodejčům „fosilních“ pohonných hmot (v zásadě tedy doprava), obdobně jako poplatek za OZE v elektřině platí spotřebitelé elektřiny. Zbývající část podpory biometanu (biometan první generace), který bude primárně sloužit k „ozelenění“ plynu v plynárenské soustavě, by měli platit spotřebitelé plynu.

Obecně je v rámci systému financování OZE nanejvýš vhodné zvážit úpravu stávajícího systému plateb za OZE, neboť cíl OZE je jen jeden a je stanoven, jako podíl OZE na veškeré spotřebované energii. Stávající systém vede k „trestání“ jedné komodity na úkor všech ostatních. Což paradoxně vede k situaci, že elektřina (největší driver dekarbonizace) je v ČR významně zpoplatněna (přičemž ostatní zdroje nejsou zpoplatněny vůbec), což významně brání elektrifikaci, a tedy i významně brání efektivnímu dosažení cílů v oblasti energie a klimatu.

Požadujeme změnit koncepci podpory biometnu do podoby, jak je navržena výše.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

16. Kapitola 3.2 "Energetická účinnost"

Připomínka:

Bez dopadu na obecnou připomínku č. 4 výše si dovoluujeme ještě doplnit konkrétní připomínku k otázce povinného (případně povinné části v rámci kombinovaného) schématu. Pokud by výsledkem diskuse, která je avizována na straně 89 materiálu („*Výběr schématu a způsob jeho implementace bude dále diskutován v rámci pracovní skupiny Koordinačního výboru ministryně průmyslu a obchodu pro naplňování NAP EE.*“), mělo být zavedené povinného či kombinovaného schématu, zásadně preferujeme v případě elektřiny a plynu uložení povinnosti (definovat povinnou osobou) provozovatele příslušné infrastruktury (distribuční soustavy, přepravní soustavy, přenosové soustavy).

Požadujeme uvedenou preferenci zohlednit při finálním rozhodování o podobě schématu.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

17. Kapitola 4.2 „Dimenze „Snižování emisí uhlíku““

Připomínka:

V této kapitole, v návaznosti na obecnou připomínku výše, kompletně chybí podkapitola jaderná energetika, která je zásadní a v ČR nejdůležitější přispěvatel k boji proti skleníkovým plynům.

Požadujeme ji doplnit.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

18. Kapitola 4.1.1.5 „Globální energetické trendy“

Připomínka:

V posledním odstavci na straně 137 je uvedeno „*Celosvětové emise CO2 související s přeměnou energie vzrostly v roce 2017 o 1,4 % a dosáhly historického maxima 32,5 milionů tun, ...*“. Správná hodnota celosvětových emisí je ale 32,5 miliardy tun (viz graf 29 na straně 138).

Požadujeme ji opravit.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

19. Kapitola 4.1.1.5 – 4.1.1.9

Připomínka:

V těchto kapitolách chybí, v návaznosti na obecnou připomínku výše, informace o cenách uranu.

Požadujeme ji doplnit.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

20. Kapitola 4.4.1.4 „Oblast vývoje výrobních kapacit a zajištění elektroenergetické bilance v dlouhodobém horizontu“

Připomínka:

Ke grafu č. 80 si dovoluujeme upozornit, že pro reálné výpočty je nutné uvažovat hodinové hodnoty nebo ještě jemnější měřítko (za bezvětřných nocí je využití vždy 0%).

21. Kapitola 4.5.2.1 „Klíčové rysy stávající infrastruktury v oblasti elektroenergetiky“

Připomínka:

K tabulce č. 85 si dovoluujeme upozornit, že v tabulce jsou 2x uvedena vedení 400 kV.

22. Příloha č. 2 „Podrobný seznam parametrů a proměnných“

Přípomínka:

Zde chybí, v návaznosti na obecnou připomínku výše, tabulka s cenou uranu, jako jednoho z paliv.

Požadujeme ji doplnit.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

Současně si dovoluujeme upozornit, že tabulky č. 141 – 146, 153-154, 159, 161 a 163-166 neobsahují žádná data.

23. Příloha č. 2 „Podrobný seznam parametrů a proměnných“, část 2. „Energetická bilance a ukazatele“

Přípomínka:

V souvislosti s tabulkou č. 135 vyvstává otázka, jaká bude v dlouhodobém časovém horizontu náhrada odstavených uhelných elektráren (výjimkou bude pouze nadkritický blok 660 MW v Ledvicích), která bude nezbytná k zjištění energetické bezpečnosti, zejména z hlediska dostatečné rezervy výkonu pro udržení stability sítě a soběstačnosti ve výrobě elektrické energie. V "Návrhu vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu" je naznačeno, že by to mohly vyřešit paroplynové elektrárny. Ale v tabulce č. 135 "Čisté dovozy" je uváděn očekávaný dovoz plynu v roce 2035 ve výši 5901,1 ktoe, což je dokonce pokles oproti roku 2016, kdy dovoz činil 6715,1 ktoe. A pokud by měl být například nahrazen výkon 2000 MW z Dukovan po ukončení provozu všech čtyř bloků v letech 2035 až 2037 také paroplynovými bloky, v roce 2040 nestačí dovoz zemního plynu ve výši 7210 ktoe, jak je uvedeno ve zmíněné tabulce č. 135. Navíc plyn není řešení pro snížení emisí, resp. zabránění klimatickým změnám (zejména při započítání úniků metanu při těžbě plynu a úniků plynu při přepravě).

Požadujeme doplnit příslušný popis a vysvětlení.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

24. Příloha č. 2 „Podrobný seznam parametrů a proměnných“, část 2. „Energetická bilance a ukazatele“

Přípomínka:

V tabulce č. 140 „Hrubá výroba elektřiny dle paliv“ jsou uvedeny následující plánované hodnoty

pro výrobu elektrické energie v jaderných elektrárnách:

Rok 2035 36 179,7 GWh

Rok 2040 42 529,5 GWh

To znamená, že v roce 2035 již musí být nový blok a v roce 2040 po ukončení provozu 4 bloků VVER - 440 v Dukovanech další dva nové bloky o výkonu 1200 MW na plném výkonu.

Je to reálné při současném neplnění termínů NAP a SEK v oblasti jaderné energetiky?